U.S. Embassy Kabul
Public Affairs Section

د امریکی د متحده ایالاتو سفارت په کابل
د مطبوعات دفتر

نیټه :د جون ۴ -۲۰۰۹ یا د جوزا ۱۴ - ۱۳۸۸
اړیکه :فیروز بشری :۰۷۹۷۵۲۰۸۲۳ – ۰۷۰۰۲۲۲۴۲۰ - ۰۷۰۰۱۰۸۲۸۳

اسلامی نړی ته د ولس مشر بارک اوباما وینا

زه ویاړم چه د قاهری په بی انتها تاریخی ښار کی یم، او د دوه عالی مؤسساتو مېلمه یم . د څه باندی زرو کلونو راهیسی، الازهر د اسلامی زده کړی د یوه روښانه لارښود په توگه اوچت ولاړ دی، او د قاهری پوهنتون، څه باندی یوه پیړی، د مصر د پرمختگ لویه منبع ده .په گډه تاسی د عنعنی او پرمختگ ترمینځ د هم آهنگی استازیتوب کوی .زه ستاسو اود مصر د خلکو د میلمه پالنی ممنون یم .زه همدارنگه ویاړم چه د امریکا د خلکو ښه نیت او زما په هیواد کی د مسلمانانو د ټولنو د سولی نه ډک سلامونه تاسی ته راوړم" :اسلام و علیکم".

مونږ پداسی وخت کی سره گورو چه د متحده ایالاتو او د اسلامی نړی تر مینځ تاو تریخوالی روان دی – دا تاوتریخوالی په تاریخی قوتونو کی ریښی لری چه د اوسنی پالیسی دمباحثی نه ډیر وړاندی ځی .د اسلام او د لویدیز تر مینځ اړیکو کی د پیړیو پیړیو گډ ژوند، او همکاری شامله ده خو ستونزی او مذهبی جگړی هم پکی شته .پدی تازه وختونو کی، د تاو تریخوالی اورته د استعماری قوتونو له خوا داسی لمن وهل شویده چه ډیرو مسلمانانو ته ئی د حقوقو او فرصتونود ورکولو نه ډډه کړی ده، او سړی جگړی کی چه هغه هیوادونه چه مسلمانان پکی په اکثریت کی دی معمولاً د گوډاگیو په توگه استعمال شوی دی بی له دینه چه د هغو خپلو غوښتنو اوارمانونو ته پام وشی .پدی برسیره، د بدلون هغه ستره څپه چه د نن ورځی عصریت اود جهانیت پا نړیوالی توب راوړی دی ډیر مسلمانان پی دیته رابللی دی چه داسی وگڼی چه گویا لویدیز د اسلام د عنعنو سره دښمنی لری.

داسلامی نړی په ډیری وړی مگر قوی برخی کی تندو افراطیانو ددی تاو تریخوالی نه ناوړه او د ځان په گټه کار اخیستی دی .د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر د ۱۱می حملی او ددی افراطیانو دوامداره هلی ځلی چه د ملکی خلکو په خلاف د زور زیاتی او تشدد نه کار اخلی، ځنی خلک زما په هیواد کی دیته راوستی دی چه اسلام نه یوازی امریکا او لویدیزو هیوادونو ته د بدیهی دښمن په توگه وگڼی، بلکه د بشری حقوقو دښمن ئی هم وبولی .دی خبری، لا ډیره ویره او بی اعتمادی پیدا کړی ده.

تر هغو چه زمونږ اړیکی زمونږ د اختلافاتو له اړخه تعریف شی، مونږ به هغو خلکو ته قوت ورکووچه د سولی په ځای د کرکی تخم کری، او د همکاری په ځای به چه زمونږ خلکو ته د هوساینی په راوستو کی مرسته کولی شی، د شخړو او جگړو اور ته لمن وهی .دا د بد گمانی او نفاق داسی کړی ده چه باید ختمه ئی کړو.

زه دلته راغلی یم چه د متحده ایالاتو او د اسلامی نړی تر مینځ د داسی نوی دوران د پیل کیدو لټه وکړم چه د گډو گټو او متقابل درناوی په بنیاد ولاړ وی – نوی پیل چه پدی حقیقت ولاړ وی چه امریکا او اسلام انحصاری ندی او په رقابت کی هم باید نه وی .په حقیقت کی دوی اشتراکی قوتونه دی او گډ اصول لری – د عدالت او پرمختگ اصول؛ د زغم او د بشری کرامت اصول.

زه پدی پوهیږم چه دابدلون په یوه شپه کی نشی راتلای .یوه وینا هم د کلونو کلونو بی اعتمادی له مینځه نه شی وړلی، او یوازی زه نه شم کولی چه دی پیچلو سوالونه ته چه مونږ ئی دی ځای ته راوستی یو ځواب ورکړم .خو زه پدی یقین لرم چه ددی دپاره چه په مخه لاړ شو، مونږ باید هغه څه چه په زړونو کی مو دی برالا بیان کړو، او دا کارهم معمولا د تړلو دروازو تر شا شویدی .دا باید یوده دوامداره هڅه وی چه د یو بل خبرو ته بایدغوږ ونیسو، د یو بل نه څه زده کړو؛ د یو بل درناوی وکړو؛ او گډی چار ی ولټوو .لکه پاک قرأن چه مونږ ته وائی،" خدای تل حاضر وگڼه او تل ریښتیا ووایه ".دا هغه څه دی چه زه به ئی وکړم – ترخپله وسه به ریښتیا وایم، زه ددی ستر کار په وړاندی ځان عاجز بولم خو په خپلی دی عقیدی به کلک ولاړ یم چه هغه شریکی گټی چه مونږ ئی د انسانانو په توگه لرو د هغو قوتونو نه ډیری غښتلی دی چه مونږ سره بیل او بی اتفاقه ساتی.

ددی هوډ یوه برخه زما د خپل ژوند په تجربی کی پرته ده .زه یوعیسوی یم .زما پلار د یوی کینیائی کورنی نه راغلی وو چه په نسلونو نسلونو مسلمانان پکی تیر شویدی .کله چه وړوکی هلک وم، ما څو کاله په اندونیزیا کی تیر کړل او د آذان غږ می سهار اوماښام اوریده . کله چه زه ځلمی وم د شیکاګو په ټولنو کی کار کاوه چه ډیر خلکو پکی د خپل اسلامی عقیدی نه کرامت او سوله میندلی ده.

د تاریخ د یوه زده کونکو په څیر، زه په مسلی هم خبر شوم چې تمدن ته اسلام ستر پور ورکړیدی .دااسلام وو چه – د الازهر د پوهنتون په څیر ځایونه وو چه – د پوهی رڼا ئی په پیړیو پیړیو لیږدوله او د اروپا د ادبی او فرهنګی نوښت دوری او روښانه فکرونه ته ئی لاره صافوله .دا د مسلمانو ټولنو نوښت او بدعت وو چه د الجبر قواعدوته ئی انکشاف ورکړ؛ زمونږ مقناطیی قطب نما او بیړی چلولوکمالات راپه برخه کړل؛ د قلم او چاپ استاذی رازده کړه؛ زمونږ دا پوهه ئی چه مرضونه څنګه خپریږی او څنګه جوړیدای شی رازیاته کړه . اسلامی ثقافت مونږ ته بیشانه ډیر شانداره برجونه او لوړی مناری راکړی؛ ابدی شعرونه او خوندوره موسیقی؛ ښکلی او شانداره خطاطی او د سولی د تفکر ځایونه ئی راپه برخه کړیدی .او تاریخ په اوږدو کی،اسلام د الفاظو او اعمالو له لاری د مذهبی زغم او د نژادی مساوات امکانات ښودلی دی .

زه، پدی هم پوهیږم چه اسلام تل د امریکا د داستان یوه برخه وه .لومړنی هیواد چه د امریکا متحده ایالت ئی په رسمیت وپیژانده، مراکش یا المغرب وو .په میلادی کال ۱۷۹۶ کی د طرابلس د معاهدی د لاسلیک کیدو په وخت زمونږ دویم جمهور رئیس جان آدامز ولیکل،" متحده ایالات په خپل ذات کی د مسلمانانو د قوانینو، مذهب یا آرامی سره هیڅ رنګه دښمنی نلری ".

زمونږ د بنیاد نه، امریکائی مسلمانانو متحده ایالات غنی کړیدی .هغوی زمونږ په جګړو کی جنګیدلی دی، په حکومت کی ئیی کار کړی، د بشری حقوقو په خوا دریدلی دی، تجارتونه ئی پیل کړیدی، زموږ په پوهنتونوو کی ئی سبق ورکړی دی، زموږ د سپورټ په ډګر کی رجحان ښودلی، د نوبل جایزی ئی ګټلی دی، زمونږ تر ټولو دنګی ودانی ئی جوړی کړیدی، او د المپیک مشعل روښانه کړیدی .او کله چه لومړنی امریکائی مسلمان پدی تازه وختنو کی کانګرس ته انتخاب شو، په هغه قرأن ئی زمونږ د اساسی قانون نه د دفاع کولو لوړه وکړه چه زمونږ یوه بنسټ ایښودونکی پلار – تاماس جفرسن – په خپل شخصی کتابتون کی ساتلی وو .

نو مخکی لدینه چه هغه ځای ته لاړ شم چه اسلام پکی مینځ ته راغلی دی، ما اسلام په دریو وچو کی پیژندلی وو .دا تجربه زما دا عقیده لا پخوی او ماته لارښوونه کوی چه د امریکا او د اسلام تر مینځ ملګریتا باید پدی بنیاد ولاړه وی چه هغه څه چه په اسلام کی دی، نه هغه څه چه پکی ندی، ما دیته راولی چه د امریکا د جمهور رئیس په توګه زه دا د خپل مسؤلیت د یوی برخی په توګه ګنم چه باید د هر هغه منفی نظر په مقابل کی چه د اسلام په ضد ښودل کیږی هر چیرته چه وی وجنګیږم.

خو همدا اصل باید د امریکا په باب هم تطبیق شی .همداسی چه مسلمانان د داسی خلکو د افکار په قالب کی نه راځی چه داسلام په باره کی غلط تفکر لری، همداسی هم امریکائیان د داسی خلکو د تفکر په قالب کی نراځی چه امریکائیان داسی امپراطوری بولی چه فقط د ځان په خیال کی دی .متحده ایالت د هغه پرمختګ یوه لویه منبع ده چه نړی کی لیدل کیږی .مونږ د یوی امپراطوری په ضد د انقلاب نه راپیدا شویدی .موږ پدی عالی تفکر مینځ ته راغلی یو چه ټول بنیادمان مساوی پیدا شویدی، او مونږ وینه توی کړیده او په پیړیو مو مبارزه کړیده چه ددی الفاظو معنی وساتو – هم په خپلو سرحداتو کی دننه او هم د نړی په ګوټ ګوټ کی .مونږ کی د هر ثقافت خلک شته د نړی د هری برخی نه، چه فقط یوه ساده نظر ته وفاداره دی او هغه :ای پولیبروس اونوم دی :یعنی" د ډیرو نه یو".

پدی باره کی ډیر څه ویل شویدی چه یو افریقائی الاصله امریکائی چه براک حسین اوباما نومیږی کولی شی چه جمهور رئیس انتخاب شی . خو زما شخصی داستان چندان منحصر په فرد ندی .په امریکا کی د ښو فرصتونو په باب د ټولو خلکو ارمان ختلی ندی، خو ټولو هغو خلکو ته چه زموږ ساحلونو ته راځی دا امکان شته چه یوه ورځ به ئی ارمان پوره شی – او په هغو کی قریب اوه میلیونه امریکائی مسلمانان دی چه د اتیا قومی ډلو نه راغلی او نن ورځ امریکا کی دی، او داسی عواید او روزنه لری چه د اوسط حد نه اوچته ده .

پدی برسیره، په امریکا کی د مذهب د آزادی په مسله کی د رایو هیڅ بی اتفاقی نشته .همدا وجه ده چه زمونږ د اتحاد په هر ایالات کی یو جومات ولاړ دی او څه باندی ۱۲۰۰ جوماتونه زمونږ په خاوره کی شته دی .همدا وجه ده چه د امریکا حکومت محکمی ته تللی دی تر څو د ښځو او جینکیو د حجاب اغوستلو حق وساتی او هغه خلکو ته چه دا نه منی سزا ورکړی.

نو پدی کی دی هیڅ شک نه وی چه :اسلام د امریکا یوه برخه ده .او زه پدی عقیده یم چه امریکا کی دا حقیقت شته، بی له نژادی، مذهبی یا د ژوند د سطحی د توپیر نه چه مونږ ټول ګډ او شریک ارمانونه لرو – چه په سوله او امنیت کی ژوند وکړو؛ چه تعلیم او په درنښت او کرامت کی کار وکړو؛ چه خپلی کورنی، ټولنی او خپل خدای سره مینه ولرو .داهغه شین دی چه مونږ پکی ټول شریک یو .دا د ټول بشریت ارمان دی.

البته، د انسانیت په ګډو ارزښتونو پوهیدل زمونږ کار نه ختموی .یوازی الفاظ او تشی د خولی خبری زمونږ دخلکو اړتیاوی نه لری کوی .دا اړتیاوی به یوازی هغه وخت پوره کیی چه مونږ په جرأت او زړورتیا عمل وکړوپه راتلونکو کلونو کی و پدی پوه شو چه هغه ستونزی چه

د نړی په ګوټ ګوټ کی خلک ورسره لاس او ګریوان دی، ګډی ستونزی دی او د هو په لری کولو کی زمونږ ناکامی به مونږ ټول ژوبل کړی.

د تازه تجربو نه مونږ پدی پوه شوی یوچه کله چه په یوه هیواد کی مالی سیستمونه کمزوری شی، په هر ځای کی سوکالی ته زیان رسیږی . کله چه د والګی کومه ناروغی یو انسان باندی ولګیږی، ټولو ته خطر ورپیښیږی .کله چه یو هیواد د اتومی وسلی د جوړولو لپاره تلاش کوی، د اتومی حملی خطر ټولو هیوادونو ته پیدا کیږی .کله چه یو تندروه افراطی د یوه غره په اوږدو کی فعالیت کوی، د مخامخ سمندر هیواد خلک خطر کی لویږی .او کله چه په زرګونو خلک په دارفور او په بوسنیا کی قتل عامیږی، دا زمونږ په ګډ ضمیر باندی یو داغ ګرځی .پدی ۲۱می پیړی کی د شراکت معنی همدا ده .دا هماغه مسؤلیت دی چه مونږ ئی د انسانانو په توګه د یو بل په وړاندی لرو .

دا ډیر سخت مسولیت دی چه په غاړه واخسیتل شی .ځکه، د انسان تاریخ دداسی قصو نه ډک دی چه هیوداونه او قومونه یو بل د ځان د ګټو لپاره لاندی کوی .خو دا نوی دوران دی دغسی روش ناکامی ده .زمونږ خپلواکلی په نظر کی نیولو سره د نړی هر ډول نظام چه یوهیواد یا یوه ډله خلک په بل باندی ځان لوړ وبولی خامخا ناکامه کیږی .نو د تیرو وختونو په باب چه هرنګه فکر لرو، لرو به ئی، خو باید د هغو فکرونو په بند کی پاتی نه شو .زمونږ ستونزی باید د ملګرتیا له لاری حل شی او زمونږ پرمختګ هم باید شریک شی .

ددی معنی دا نده چه مونږ باید د تاو تریخوالی منبع هیره کړو .په واقعیت کی خبره خلاف ددی ده :مونږ باید مخامخ ورسره مقابله وکړو .په همدی روحیی سره، پریږدی چه پداګه او په ساده الفاظو کی د ځینو هغو مشخصه مسلو په باب وغږیږم چه زما په عقیده مونږ ئی باید په نهایت کی په ګډه مقابله وکړو.

لومړنی مسله چه بای دورسره مقابله وکړو، افراطیت دی په ټول اشکالو کی.

په انقری کی، ما دا په ډاګه کړه چه امریکا د اسلام سره په جنګ کی نده - او هیڅ کله به نه وی .مګر مونږ به د تندروه افراطیانو سره چه زمونږ امنیت ته ستر خطر پیښنوی مقابله وکړو .ځکه مونږ هغه څه ردوچه د ټولو مذهبونو پیروان ئی رودی :او هغه د بیګناه نارینه، ښځو او ماشومانو وژل دی .او د جمهور رئیس پهتوګه دا زما وظیفه ده چه د هغوی ساتنه وکړم.

په افغانستان کی اوضاع د امریکا دغه اهداف، او ګډ کار ته زمونږ اړتیا ښیی .په اوو کلونو کی متحده ایالاتو د پراخ نړیوال ملاتړ سره القاعده او طالبان پسی اخیستی دی .مونږ هلته په خپله خوښه نه یو تللی، د مجبوریت نه تللی یو :القاعده د ۲۰۰۱ میلادی کال د سپتمبر په ۱۱ قریب ۳۰۰۰ تنه ووژل .دغه قربانیان بیګناه نارینه، ښځی او ماشومان وو .خو القاعده په ډیری بیرحمی سره دوی ووژل، او د حملی مسؤلیت ئی په غاړه واخیست او حتی اوس هم د خپل دی عزم خبری کوی چه بیا به په لویه پیمانه خلک وژنی .هغوی په ډیو هیوادونو کی ملګری لری او هڅه کوی چه خپل لاس وغزوی او پراخ ئی کړی .دا هغه نظریات دی چه بحث پری نشی کیدای – دا حقایق دی چه باید چاره ئی وشی.

مه تیر وځی :مونږ نه غواړو چه خپل پوځونه په افانستان کی وساتو .مونږ هلته د پوځی اډی د جوړولو په لټه کی نه یو .دا امریکا ته د غم او پریشانی خبره ده چه زمونږ ځوان نارینه او ښځی خپل سرونه بایلی .ددی جنګ دوام ګران او په سیاسی لحاظ سخت دی .مونږ به په ډیری خوشحالی سره خپل ټول عسکر بیرتهکور ته راولو که چیری وکړای شو چه دا باور پیدا کړی چه افغانستان او پاکستان کی نور تندوروه افراطیان نشته چه دا عزم ئی کړی چه هرڅومره چه کولی شی هغومره ډیر امریکائیان به ووژنی .

خو ددیټولو خبرو سره سره به امریکا کمزوری نه شی، مونږ یو هم باید دغه افراطیان ونه زغمو .هغوی په ډیرو هیوادوو کی خلک وژلی دی .هغوی د مختلفو مذهبونو خلک وژلی دی – او د هر بل چا نه ئی زیات مسلمانان وژلی دی .د هغوی اعمال دانسانانو د بشری حقونو سره پخلا کیدونکی نه دی، د ملکونو د پرمختګ سره او د اسلام سره پخلا کیدونکی نه دی .پاک قرأن وائئی چه هر څوک چه یوبیګناه او معصوم انسان وژنی، داسی ده لکه ټول بشریت چه وژنی؛ او هر څوک چه یو تن ژغوری، داسی ده لکه چه ټول بشریت ئی ژغورلی وی .د څه باندی یومیلیارد خلک دا ښکلی دین د یو څو تو محدودو د تنګ نظری او کرکی نه ډیر لوی دی .زه پوهیږم چه د تندروه افراطیت سره جګړی کی اسلام د ستونزی برخه نده – خو د حل یوه برخه باید وی.

مونږ پدی هم پوه یو چه یوازی پوځی قوت هغه ستونزی نه حل کوی چه په افغانستان او پاکستان کی ورسره مخامخ یو .همدا وجه ده چه مونږ پلان لرو چه په راتلوکو پنځو کلونو کی په کال کی یو اعشاریه پنځه میلیارد ډالره پاکستان کی د ښونځیو، روغتونونو، لارو او تجارتونو په جوړولو ولګوو ، او په سوونو میلیونه ډالره د هغو خلکو سره په مرستو ولګوو چه د خپلو مینو نه بی ځایه شویدی .او همدا دلیل دی چه مونږ څه باندی دوه اعشاریه اته میلیارد ډالره مرسته د افغانانو سره کوو چه خپل اقتصاد په پښو ودروی او هغو خلکو ته چه ورته اړ دی خدمات اومرستی ورسوی.

پرېږدي چه د عراق په مسلې وغږېږم .دافغانستان په خلاف د عراق جنگ د خپلې خوې جنگ وو چه زما په ملک او په نړۍ کې ئې ډېر سخت اختلافات راوپارول .که څه هم چه زه پدې عقیده یم چه په نهایت کې د عراق خلکوته بهتره ده چه دصدام حسین د استبداد نه خلاص شول، خو زه پدې عقیده هم یم چه دعراق مسله امریکا ته دا اړتیا رایادوی چه د خپلو ستونزو د حل لپاره کله چه ممکنه وی، د دپلوماسی نه کار واخلو .واقعاً، مونږ د خپل یوه ستر جمهور رئیس، تاماس جفرسن، دا خبره یادولی شو چه ویل ئی" : زماامید دا دی چه زمونږ عقل به زمونږ د قوت په ډیریدوسره زیات شی او موږ ته به وښیی چه هر څومره چه د خپل روز او قوت نه لږ کار واخلو هماغومره به ستر او غښ پاتې شو ".

نن ورځ، امریکا دوه مسؤلیتونه لري :چه عراق بهتره آینده ولري او عراق عراقیانو ته پریږدو .ما دعراق خلکو ته په ډاگه کړی ده چه مونږ هلته د اډو د جوړولو په خیال کی نه یو، د هغوی خاوری یا د هغوی منابعو ته مو سترگی ندی سری کړی .د عراق حاکمیت دهغو خپل دی .همدا وجه ده چه ما امر کړیدی چه زمونږ جنگی لیواگانی دی د راتلونکی آگست د میاشت پوری ووځی .همدا وجه ده چه مونږ به د عراق د حکومت سره چه په دیموکراتیک ډول انتخاب شویدی، د خپلو موافقو رعایت وکړو چه خپل جنگی قوتونه به د جولای د میاشتی پوری د عراق د ښارونو نه وباسو اوټول پوځونه به د ۲۰۱۲م میلادی کاله پوری د عراق نه وباسو .مونږ به د عراق سره مرسته وکړو چه خپلې امنیتی قواوی وروزی او خپل اقتصاد ته وده ورکړی .مگر مونږ به د یوه شریک په ډول د یوه امن او واحد عراق ملاتړ وکړو نه د یوه حامی په توگه.

او په نهایت کی، هماغسی چه امریکا نه شی کولی چه د افراطی ډلو زیاتی وزغمی، مونږ باید، خپل اصول هم وانهړوو .د سپتمبر ۱۱ زموږ هیواد ته یوه ستره غمجنه ورځ وه .هغه ویره او غصه چه د هغی ورځې پېښو راپارولې د پوهی وړ ده، مگر په ځینو مواردو کی ددی سبب شوه چه خپل اصول او ارزښتونه د پښو لاندی کړو .مونږ قاطع اقدامات کوو چه لاره بدله کړو .ما په قاطعه او نه بدلیونکی ډول د امریکا له خوا د شکنجی استعمال منع کړیدی، او ما حکم ورکړی چه د گوانتانامو زندان د بل کال د شروع پوری وتړل شی.

نوامریکا به ځان دفاع کوی، د نورو هیوادونو د حاکمیت او د قانون د حاکمیت درناوی کوی .او مونږ به دا کار د اسلامی ټولنو سره چه د گواښ لاندی دی، په شراکت کی کوو – ځکه هرڅومره زر چه افراطیان په اسلامی ټولنو کی منزوی او وتړل شی، هماغومره زر به مونږ په امن کی شو.

د تاوتریخوالی دویمه لویه منبع چه پری غږیږو د اسرائیلیانو او فلسطینیانو او د عربی نړی ترمینځ حالت دی.

د اسرائیلو سره د امریکا ټینگو اړیکو باندی ټول خبر دی .دا اړیکی نه شلیدونکی دی .دا په ټولو ثقافتی، او تاریخی اړیکو باندی بنا دی، او پدی حقیقت څوک سترگی نه شی پټولی چه د یهودانو لپاره د ټاټوبی ارمان ددی غمجن تاریخ رېښی جوړوی.

د نړی په گوټ گوټ کی د یهودو خلک په پیړیو پیړیو کړول شوی او د یهودیت خلاف احساسات په المان کی یهودانو په بی ساری قتل عام یا هالوکاست کی نغښتی دی .سبا زه بوخنوالډ ته ځم چه دهغو کمپونو لړی یکی وه چه یهودان به پکی بندیانیدل، شکنجه کیدل، وژلی کیدل اود گاز په ذریعه به د مرگ کندی ته غورځول کیدل .شپږ میلیون یهودان ووژل شول – چه د اوسنی اسرائیل د ټول نفوس نه زیات دی .ددی حقیقت نه انکار بی ځایه خبره ده، غفلت دی او کرکه ده .اسرائیلو ته د تباهی گواښ کول – چه د یهودانو په باب د غلطومعلوماتو اساس دی –بیخی غلطه ده او فقط د یهودانو په ماغزو کی د هغو غمجنو او دردونکو خاطرو یاد تازه کوی، او د هغی سولی مخه نیسی چه ددی سیمی خلک ئی مستحق دی.

له بلی خوا، داهم دانکار نه کول وړ خبره دهچه د فلسطین خلک – مسلمانان او عیسویان – هم د خپل ټاټوبی د ترلاسه کولو په سر ډېر کړیدلی او ربړیدلی دی .د څه باندی ٦٠ کلونو راهیسی دوی د بی کوره کیدو ربړ گاللی دی .ډیرد لویدیزی غاړی او غزی او نورونو گاونډیو سیمو د مهاجرو په کمپونو کی د یوه سوله ایز ژوند اوامنیت په تمه شپی سبا کوی چه هیڅکله ورپه برخه شوی ندی .هغوی هره ورځ په ستره او وړه پیمانه ملنډی او شرم – چه د اشغال سره مل وی گالی .نو پدی کی دی هیڅ شک نه وی چه :د فلسطین د خلکو حالت د زغم وړ ندی .امریکا به د کرامت، فرصت او خپل هیواد د لرلو په باب د فلسطین د خلکو برحقه ارمان ته شا وانه ړوی.

په لس گونو کلونه یو رکود یا بندښت راغلی :دوه ولسونه چه برحقه ارمانونه لری، هر یو د درد نه ډک تاریخ لری چه روغه ورته سختوی . یو بل ته د ملامتی گوته نیول آسانه ده – فلسطینانو ته چه وائی اسرائیلیانومهاجر کړدی، او اسرائیلیانو ته وائی پهمداوم خصومت کی اوسیږی او د ملک د سرحدونو د منیځ نه پری پدی ټول تاریخ کی حملی کړی .مگر که چیری مونږ دی شخړی ته د یوی خوا یا بلی خوا له نظره وگورو، بیا به د حقیقت پوهیدو کی پرانده شو :د حل یوازینی لاره دا ده چه د دواړو ولسونوارمانونه د دوه دولتونو د جوړیدو له لاری تر لاسه شی چه اسرائیلیان او فلسطینیان هر یو په سولی او امنیت کی ژوند وکړی.

دا هم د اسرائیلو په گټه ده هم د فلسطینیانو په گټه او هم د امریکا په گټه ده .همدا وجه ده چه زه شخصاً دا لاره تعقیبوم په ډیر یحوصلی سره چه لازمه ده .هغه مکلفیتونه چه جوانبو د حل د لاری نقشی کی منلی دی څرگند دی .ددی دپاره چه سوله راشی، اوس ددی وخت راغلی دی چه دوی – او مونږ ټول – خپل مسؤلیتونه ومنو او پری ودریږو.

فسطینان باید د زور زیاتی او تشدد نه لاس واخلی .د تشدد او قتلوو له لاری مقاومت غلط دی او نه کامیابیږی .په پیړیو په امریکا کی تورپوسته خلک د غلامی د لښتو لاندی اود بیلتون او انزوا د ظلم او شرم نه ډیر وکړیدل .مگر دا تشدد نه وو چه په نهایت کی هغوی پری مکمل او مساوی حقوق تر لاسه کړل .دا د هغو ارزښتو په بنا یو سوله ایز او کلک مقاومت ووچه امریکا پری ولاړه وه .دا داستان د جنوبی افریقا خلک د جنوبی آسیا خلکو ته بیانولی شی؛ د ختیزی اروپا نه تر اندونیزیا پوری .دا داستا یو ساده حقیقت لری :چه د زیاتی او تشدد لاره بنده ده .دا نه د زړورتیا علامه ده او نه د قوت چه په وب ویدهاسرائیلیان پهراکټ وویشتل شی، یا چه یوه بوډی ښځه په بس موټر کی په بمونو والوځول شی .د اخلاقی اوچتوالی او صلاحیت معیار لدی لاری نه تر لاسه کیدانی نه شی؛ دا د دی معیار د لاسه ورکولو او ناکامی معنی لری.

اوس فلسطینانوته ددی وخت راغلی چه دیته پام واړوی چه څه ودانولی شی .د فلسطین خپلواکه داداره باید حکومت کولو کی خپل ظرفیت اوچت کړی، د داسی موسساتو د جوړولو له لار ی چه د خپلو خلکو اړتیاوی پری پوره کړی .حماس د ځینو فلسطینانو تر مینځ ملاتړ نلری، خو دوی هم مسؤلیتونه لری .او د فلسطینیانو دارمانونو د پوره کولو او د فلسطین د خلکو د متحدولو لپاره، حماس باید تشدد ختم کړی ، تیری موافقی ومنی او د اسرائیلو د موجودیت حق ومنی.

په عین حال کی، اسرائیلیان باید دا منی چه هماغسی چه د اسرائیلو د موجودیت د حق نه انکار نه شی کیدای، د فلسطینانو د حق نه هم انکار نه شی کیدای .متحده ایالات د هغو خلکو مشروعیت نه منی چه غواړی اسرائیل سمندر ته وروغورځوی، خو د اسرائیلو دآبادیو د جوړولود دوام مشروعیت هم نه منو .دغه آبادی د پخوانیو موافقو نه سرغړونه ده او د سولی د تر لاسه کولو هلی ځلی تاوانی کوی .اوس ددی وخت راغلی دی چه دغه آبادی بندی شی.

اسرائیل باید خپل دا مکلفیتونه هم ومنی چه دا ډاډ حاصل کړی چه فلسطینیان ژوند، اوکار وکړی او خپلی ټولنی ته انکشاف ورکړی .دغزی بحران عیناً هماغسی چه فلسطینی کورنی تباه کوی، د اسرائیلو امنیت ته هم گټه نه رسوی، او په لویدیزی غاړی کی د فرصوتنو نشتوالی همدا کار کوی .د فلسطینایانو په ورځنی ژوند کی ترقی باید سولی او د حل د لاری یوه برخه وی .

بالاخره، عربی هیوداونه باید دا ومنی چه د عربو د سولی ابتکارونه یوه مهم پیلامه وه، خو د هغوی د مسولیتونو پای ندی .د عربو او اسرائیلو شخړی نه باید نورددد دپاره کار وانه خیستل شی چه د نوروستونزو نه دعربی هیوداونو د خلکو پام په بله واړول شی .بر خلاف دا باید د فلسطین د خلکو سره پدی کی د مرستی لپاره وکارول شی چه داسی موسسات جوړ کړی چه د هغوی دولت پری ودریږی؛ د اسرائیلو مشروعیت په رسمیت ومنی؛ او په تیرو باندی د اتکا کولو په ځای چه ناکامی راولی د پرمختگ لاره ونیسی.

امریکا به خپلی پالیسی د هغو سره یو کړی چه سوله لټوی او په عامه هغه څه وائی چه په خصوصی خبرو کی ئډ اسرائیلیانو او فلسطینایانو ته او عربانو ته وائی .مونږ سوله ځمیلولی نه شو .خو په خصوصی ډول اکثر مسلمانانا دا منی چه اسرائیلی له مینځهنه شی تللی او اکثر اسرائیلیان هم دا هم منی چهد فلسطینانیانو د دولت جوړول ضروری دی .اوس ددی وخت راغلی چه پداسی شی عمل وشی چه ټول ئی د یوه واقعیت په توگه منی.

ډیری اوښکی توی شویدی .ډیره وینه توی شویده .مونږ ټول دا مسولیت لرو چه د هغی ورځی لپاره کار وکړو چه د اسرائیلیانو او فلسطینایانو میندی د خپلو اولادونو لوئیدل بی له ویری نه وویني، چه د دریو سترو دینونو مقدسه خاوره، د سولی داسی سیمه وگرځی چه خدای غوښتل، چه بیتالمقدس یو امن او د یهودانو عیسویانواومسلمانانو دایمی کور وگرځی او داسی ځای وی چه د ابراهیم اولاده یکی په سولی سره په گډه د ایسرا، داستان ووایی چه موسی، عیسی او محمد) ص (په گډه لمونځ کاوه .

د تاوتریخوالی دریمه منبع د اتومی مسلو په برخه کی د هیوادونو په حق او مسولیت کی زمونږ گډه منافع دی.

دا مسله د امریکا او ایران د اسلامی جهوریت تر مینځ د تازه تاو تریخوالی منبع ده .ډیرو کلونو کی ایران، زما د ملک سره خپل مخالفت څرگند کړی دی، او واقعاً زمونږ تر مینځ د تاو تریخوالی نه ډک تاریخ موجود دی .د سړی جگړی په مینځ کی متحده ایالاتو د ایران د یوه دیموکراتیکی لارینه انتخاب شوی حکومت په راپرزولو کی رول ولوباوه .د اسلامی انقلاب نه راپدیخوا، ایران د یرغمل نیولو او د امریکائی پوځونو او ملکیانو په خلاف د تشدد نه ډکو اعمالو کی رول لرلی دی .دی تاریخ باندی ټول خبر دی .ددی په ځای چه په تیر تاریخ کی بند پاتی شو، ما د ایران مشرانو ته دا جوته کړه چه زما هیواد دیته تیار دی چه په مخه لاړ شی .اوس سوال دا ند ی چه ایران د څه شی مخالف دی بلکه دا دی چه ایران څرنگه آینده ځانته غواړی.

دا به مشکله وی چه د لسیزو بی اعتمادی یو دم له مینځه لاړه شی، مګر مونږ باید په زړورتیا، صداقت، او عزم سره پهمخه لاړ شو .ډیری داسی مسلی دی چه دواړه هیوادونه به پری وغږیږی، او مونږ تیار یو چه بی د کوم قید او شرط نه د متقابل احترام په بنا په مخه لاړ شو .
خو دا ټولو هغو ته چه د اتومی وسلو نه اندیښمن دی څرګنده ده چه مونږ یوی قاطع مرحلی ته رسیدلی یو .دا یوازی د امریکا د منافعو خبره نده، بلکه د اتومی وسلی د مسابقی د مخنیوی خبره ده چه کیدای شی دا سیمه په خطرناکی لاری باندی برابره کړی او په نړی کی ددی وسلی د خپریدو تباه کونکی حالت مینځ ته راولی.

زهد ځینو پدی اعتراض پوهیږم چه وائی ولی ځینی هیوادونه وسله لر یاو ځینی ئی نلری .هیڅ واحد هیوادو باید دا حق ونلری چه ووائی دا هیواد باید وسله ولری او دا ئی ونلری .همدا وجه ده چه زه د امریکا دا ژمنه په کلکه تائیدوم چه داسی نړی باید مینځ تهراشی چه هیڅ یو هیواد اتومی وسله ونلری .او هر هیواد – د ایران په ګډون – دا حق ولری چه د سوله ایزه مقصدونولپاره اتومی قوت ولری او د اتومی وسلی د نه خپریدو د تړون په چوکاټ کی خپلومسولیتونو په پوهیدو سره .دا ژمنه د تړون بنیاد دی او باید ټول د هغه رعایت وکړی.

څلورمه مسله چه زه غواړم پری وغږیږم ډیموکراسی ده .

زه پدی عقیده یم چه یو حکومتی سیستم باید چه خلکو ته د خبرو حق ورکړی، او د قانون د حاکمیت او دټولو انسانانو د حقوقو درناوی وکړی .زه پوهیږم چه پدی تازه کلونو کی د ډیموکراسی د ترقی او خپرولو په باب جنجال راغلی دی،او ددی جنجال غټه برخه د عراق په جنګ پوری تړلی ده .نو غواړم پداګه کړم چه : هیڅ ملک به په بل ملک باندی هیڅ رنګه حکومتی سیستم نه ورتپی.

خو، دا خبره دا ژمنه نه کمزوری کوی چه حکومتونه باید دخلکو د ارادی ممثل وی .هر هیواد په خپل ذات کی دی اصل ته ژوند بخښی چه د خپلو خلکو په عنعنی کی ئی نغښتی دی .امریکا نه غواړی داسی وګڼی چه ګویا پدی پوهیږی چه د هر چا خیر په څه شی کی دی، په همدی توګه مونږ نه غواړو چه د سوله ایزه انتخاباتو نتیجه وټاکو .خو زه دا پخه عقیده لرم چه ټول خلک ځینی شیان غواړی :لکه د خپل فکر د اظهار حق چه څنګه حکومت باید پری وشی؛ د قانون حاکمیت باندی او د عدالت په مساوی تطبیق باندی باور؛ داسی حکومت چه شفاف وی او د خپلک خلکو نه غلا ونکړی؛ او آزاد ژوند هغسی چه غواړی .دا یوازی د امریکا نظریات او اصول ندی، دا بشری حقونه دی او همدا وجه ده چه مونږ به په هر ځای کی ددی ملاتړ وکړو.

ددی وعدی د په ځای کولو لپاره کومه واحده او مستقیمه لاره نشته .مګر دا څرګنده ده چه :حکومتونه چه ددغو حقوقو حفاظت کوی پهنهایت کی ډیر ثابت، کامیاب اوامن وی .د نظریاتو ځپل هیڅ کله د هغو د له مینځ تلو سبب نه کیږی .امریکا د ټول هغوسوله ایزه او قانون خوښونکو غږونو د حق درناوی کوی چه په نړی کی اوریدل کیږی حتی که ورسره مخالف هم وی .او مونږ به د ټولو منتخبه سولهایزه حکومتونو هرکلی وکړی پدی شرط چه خپل ټولو خلکو ته د درناوی له لاری حکومت وکړی .

دا ټکی مهم دی ځکه داسی خلک شته چه د ډیموکراسی تبلیغ کوی خو هغه وخت چه خپله په قدرت کی نه وی؛ او چه قدرت ته راشی، د نورو د حقوقو په ځپلو کی ډیر ظالمه شی .دا مهمه نده چه په کوم ځای کی وی خو هغه حکومتونه چه د خلکو له خوا د خلکو لپاره راځی، ټولو هغو ته چه قدرت ته رسیږی یومعیار ټاکی او هغه دا چه :تاسی باید د مشوری له لاری قدرت وساتی، نه د زور او ارعاب له لاری؛ تا باید د اقلیتونو د حقوقو درناوی وکړی او د خلکو منافع د خپلو حزبی منافعو نه لوړی وګڼی.

پنځمه مسله باید پری وغږیږو د مذبی آزادی موضوع ده.

اسلام د زغم د ویاړه ډکه عنعنه لری.
ما دا د یوه ماشوم په توګه په اندونیزیا کی ولیده، هلته پخو عیسویانو په آزادی سره پداسی هیواد کی چه مسلمانان پکی په اکثریت کی وی خپل دین لمانځه .نن ورځ مونږ همداسی روحیی ته اړتیا لرو .په هر هیواد کی خلک بای دآزاد وی چه خپل دین د خپل فکرو زړه او روح په حساب وپالی .دا زغم د مذهب د ترقی لپاره مهم دی خو په ډیرو مختلفو لارو مشکل کار هم دی.

په ځینو مسلمانانو کی یو ځورونکی تمایل شته چه خپل مذهب اندازه د بل د مذهب په ردولو کی سنجوی .د مذهبونو د تنوع غنا باید وساتل شی – که په لبنان کی مارونایت دی یا که په مصر کی کاپت دی .او مسلمانانو کی هم د بنه او بد مسله باید ختمه شی، لکه د سنی یا شیعه تر مینځ تفرقه چه د غمجنو پیښو سبب ګرځی په تیره په عراق کی .
دمذهب آزادی د خلکو د دی توان بنیاد دی چه په ګډو سره ژوند وکړی .مونږ باید تل هغه لاری چاری وڅیړو چه مونږ ساتلی دی .د مثال په ډول، په متحده ایالاتو کی د خیرات ورکولو قواعدو مسلمانانو ته دا مشکله کړی ده چه خپل مذهبی مکلفیتونه پوره کړی .همدا وجه ده چه زه د امریکائی مسلمانانو سره کارکوم چه هغوی د خپل ذکات چاری پوره کړای شی.

په همدی توگه، لویدیزه هیوادونو ته دا مهمه ده چه مسلمان اتباع په زورنورو باندی د خپلو مذهبی اصولو د منلو نه منع کړی، لکه پهزور کومی مسلمانانی ښځی باندی د خاصو جامو اغوستل .خو مونږ نه شو کولی او حق نلرو چه د کوم مذهب سره خپله دښمنی د آزادی په پلمه څرگنده کړو.

مذهب او عقیده بای دمونږ سره نزدی کړی .همدا وجه ده چه مونږ په امریکا کی د عبادت خدمتی پروژی سره نزدی کوو چه عیسوین، مسلمانان او یهودان یو ځای کړو .همدا وجه ده چه مونږ د ملک عبدالله په شان د مذهبونو تر مینځ د خبرو اترو هر کلی کوو یا د ترکیی د مشرانو ددی هلو ځلو چه د تمدنونو د ائتلاف لپاره ئی کوی .په نړی کی مونږ کوی شوچه د مذهبونو تر مینځ خبر اتری تشویق کړو، تر څو د خلکو تر مینځ یووالی راشی که دا په افریقا کی د ملاریا سره د مبارزی چار یوی او یا که د کوم طبیعی آپت نه وروسته د مرستی او ژغورنی چاری وی.

شپږمه مسله چه زه غواړم پری وغږیږم د ښځو د حقوقو موضوع ده.

زه پوهیږم چه پدی مسلی باندی بحث روان دی .زه په لویدیز کی د ځینو خلکو دا نظر ردوم چه وائی گنی هغه ښځه چه غواړی خپل ویښته او سر پټ کړی د نورو ښځو نه کمه ده، خو دښزه دا عقیده هم لرم چه یوی ښځه چه د تعلیم نه منع کیږی، د مساوات نه هم منع کیږی .او دا کومه تصادفی خبره نده چه هغه هیوادونه چه ښځی پکی ښه تعلیم لری د ترقی امکانات پکی ډیر وی.

او پریږدی چه پداگه ووایم چه : د ښځو د مساوات مسلی په هیڅ ډول یوازی د اسلام مسله نده .پهترکیی کی، پاکستان، بنگله دیش اواندونیزیا کی چه مسلمانان پکی اکثریت لری مونږ ښځی لیډرانی لیدلی دی .په عین حال کی په ډیرو برخو کی د مساوات لپاره د ښځو مبارزه په امریکا او د نړی په نورو هیوادونوکی لا هم روانه ده .همدا وجه ده چه متحده ایالات به د اسلامی هیوادونو سره چه مسلمانان پکی په اکثریت کی دی، د جینکو د تعلیم د ملاتړ په چارو کی شریک کیږی چه د ځوانو ښځو سره مرسته وشی تر څود وړو پورونو له لاری کار روزگار پیدا او خپل ارمانونه پوره کړی .

زمونږ لونی کوی شی چه ټولنی هغومره څه ورکړی چه زمونږ زامن ئی ورکوی .او زمونږ گډه هوساینه به هغه وخت بشپړه شی چه پریږدو چه ټول انسانان، نارینه وی که ښځینه، خپل نهائی اوج ته ورسیږی .زه پدی عقیده نه یم چه ښځی ددی دپاره چه د نارینه سره ځانونه برابر کړی بایدعین هماغه کارونه وکړی چه هغوی ئی کوی،او زه د هغو ښځو ډیر درناوی کوم چه په ژوند کی ئی د عنعنوی رول لرلو لاره ټاکلی ده .خو دا باید د هغوی خپله خوښه وی .

او په پای کی زه غواړم چه د اقتصادی انکشاف او فرصتونو په باره کی وغږیږم.

زه پوهیږم چه ډیرو ته د نړی د مزو د لنډیدو مسله متضاده ښکاری .انترنیت اوتلویزیون معلومات او پوهه خو په عین حال کی جنسی تمایلات او بی مفهومه تشدد هم راولی .تجارت نوی شتمنی او فرصتونه راوړی شی، مگر ستره بی نظمی او د ټولنو بدلون هم راولی .په ټولوهیوادونوکی ، زما د هیواد په گډون، دا بدلون ویره راوستی شی .ویره چه د عصریت له امله پیښیږی، او دا چه مونږ به په خپلو اقتصادی، سیاسی، او د ټولو نه مهم خپل هویت یا شناخت باندی کنترول د لاسه ورکړو، هغو شیانو باندی چه زمونږ ډیر خوښ دی .ټولنو، کورنیو، عنعنو او مذهب باندی.

خو پدی هم پوهیږم چه د بشری پرمختگ نه سترگی نشی پټیدلی .د پرمختگ او د عنعنی تر مینځ تضاد بایدنه وی .د جاپان، او جنوبی کوریا په شان هیوادونو خپل اقتصاد ډیر وړاندی بیولی خو خپل ثقافت ئی هم ساتلی دی .همداسی هم د اسلام په برخه کی بیشانه ډیر پرمختگ د کولالامپور نه نیولی تر دوبی پوری لیدل کیږی په لرغونو زمانو کی او هم زمونږ په زمانی کی اسلامی ټولنو ښودلی ده چه د بدعت او تعلیم په مخکنی کربښی روانیدای شی.

دامهمه ده ځکه چه د پرمختگ هیڅ ستراتیژی یوازی په هغه شی نه شی دریدلی چه د ځمکی نه راوځی، او پداسی حال کی هم ترلاسه کیدای نه شی چه ځوانان کار ونلری .د خلیج د سیمی ډیر هیوادونه د تیلو له برکته پور او مامور دی، او ځینی اوس نورو پرمختگونو ته پام اړوی . خو ونږ ټول باید د ۲۱ می پیړی تعلیم او ابداعاتو سره ځانونه برابر کړو .زه په خپل هیواد کی پدی تأکید کوم . او پداسی حال کی چه امریکا په تیرو وختونو کی د نړی ددی سیمی په تیلو او گاز باندی ډیره تکیه کوله اوس به نورو پراخو مسلو باندی کار پیل کوو.

د تعلیم په برخه کی، مونږ به تبادلوی پروگرامونه ډیر کړو .سکالرشپونه به ډیر کړو، لکه هغه چه زما پلار ئی امریکا ته راوستی وو، او ډیر امریکائیان به وهڅوو چه په اسلامی هیوادونو کی سبق ووایی .او مونږ به مسلمان زده کونکو ته موقع ورکړو چه امریکا کی زده کړه وکړی، او د انترنیت له لاری به دنړی ښونکو او ماشومانو ته د زده کړی امکانات برابر کړو .او یوه نوی انترنیتی شبکه به جوړه کړو، چه په کنزاس کی یو تکی ځوان وکړای شی چه فوراً په قاهری د یوه تنکی ځوان سره مفاهمه وکړی.

په اقتصادی انکشاف کی به مونږ د تجراتی رپاکارانو یوه نوی ډله جوړه کړو چه اسلامی هیوادنوه کی به سیالان ولری .زه به سرکال د تجارانو یوه عالی غونډه جوړه کړم چه په امریکا او د نړی په اسلامی هیوادونو کی د تجارتی مشرانو، بنیادونو او ټولنو تر مینځ علایق ژور شی.

د ساینس اوتکنالوجی په ډگر کی به نوی بودجه وټاکو چه په اسلامی هیوادونو کی د تکنالوجی د پرمختیا سره مرسته وشی او د بازار د پراخیتا لپاره نظریات تبادله شی چه کارونه ډیر پیدا شی .مونږ به په افریقا،مینځنی ختیز او جنوب ختیزی آسی کی د ساینس د ترقی مرکزونه پرانیزو، چه د انرژی نوی منابع، د پاکو محیطی کارونوو د ثبتولو او د پاکو اوبو او د نو غلو داو د پیداکولو چار یوځیری .او نن زه د اسلامی هیوداونود کنفرانس د ټولنی سره په گډه د پولیو د له مینځه وړلو لپاره یوی نوی نړیوالی هڅی اعلان کوم . او مونږ به د اسلامی ټولنو سره د ماشوم او مور د روغتیا د ښه کیدو په چارو کی شراکت زیات او پراخ کړو.

دا ټول شیان بایدپه ملگرتیا کی وشی .امریکائیان دیته تیار دی چه د خلکو او حکومتونو سره، د ټولنیزه سازمانونو سره، د مذهبی مشرانو سره او د تجراتی مشرانو او د نړی په گوټ گوټ کی د اسلامی ټولنو سره په گډه او شراکت کار وکړی چه د خلکو ژوند ښه شی .

دامسلی چه ما بیان کړی، حل ئی آسانه ندی.خو مونږ دا مسولیت لرو چه په گډه د نړی په نمایندگی – داسی نړی چه افراطیت پکی نور د خلکوژوند تهدید نکړی، امریکائی عسکر بیرته خپل وطن ته ستانه شی، داسی نړی چه اسرائیلیان او فلسطینیان پکی په خپلو هیودانو کی په امن کی ژوند وکړی، اتومی انرژی د سوله ایزه مقصدونو دپاره وکارول شی، او حکومتونه دخپلو خلکو خدمت وکړی، او د خدای د ټولو اولادونو حقوق پکی خوندی وی .دا گډی گټی او منافع دی .دا هغه نړی ده چه مونږ ئی په تلاش کی یو، اویوازی او یوازی په گډه ئی تر لاسه کولی شو .
زه پوهیږم چه ډیر نور – مسلمانان او غیرمسلمانان – دا شک لری چه آیا مونږ به ددی نوی پیل د پاره سره یو ځای شو او کنه .ځینی پدیکی دی چه د بی اتفاقی اور ته لمن ووهی او د پرمختگ لاره بنده کړی .ځنی وائی چه په دومره منډو رامنډو نه ارزی او داچه تقدیر داسی غواړی چه مونږ موافقه ونکړو او د تمدنونو جنگ خاخ راځی .ډیر نور فقط پدی کی شک لری چه گنی ریښتیانی بدلون راتلای شی .ویره ډیره ده .بی باوری ډیره ده .خو که مونږ پخوانی لاری ونیسو نو هیڅ کله به په مخه لاړ نه شو.

مونږ ټول پدی نړی کی د ډیر کم وخت لپاره شریک یو .سوال داد ی چه آیا داوخت د یو بل په له لری کولو او بیلولو تیر کړو .او که یوی هڅی ته ملا وتړو – دوامداره هڅی ته – چه گډی او شریکی لاری پیدا کړو چه د خپلو اولادونو آینده ته پام واړوو او د ټولو انسانانو کرامی او بشری حقوقو ته .

دا شیان ساده او آسانه ندی، د جنگ پیل کول نسبت د هغو ختمولو ته آسانه دی .داآسانه ده چه نورو باندی ملامتی واچول شی نسبت دیته چه ځانته گوته ونیول شی .فرق ا توپیرونو ته وکتل شی نسبت دیته چه گډ ټکی پیدا شی، خو یوه بله قاعده هم شته چه د ټولو مذهبونو په بنیاد کی ده او هغه دا ده چه هغه دی چه ځان لوریږی په بل دی هم ولوریږی .دا حقیقت د هیوادونو نه او د ولسونو نه لوی دی، دا کومه نوی عقیده هم نده، دا د تور او سپین یا نصواری خبره نده، دا د عیسویانو، یا مسلمانانو او یهودانو خبرهنده .دا یوه عقیده ده چه د تمدن په ځانگو کی راغلی او تر ننه د میلیاردو انسانانو په زړونو کی ځای لری .دا پهنورو بانید باور دی او دا هغه ټکی دی چه زه ئی نن دلته راوستی یم.

مونږ دا قوت لرو چه نړی هغسی جوړه کړو چه موږ ئی غواړو، خو پدی شرط چه دا جرأت هم ولرو چه نوی لاره پیل کړو او دا په ذهن کی وساتو کی تقدیر دا غواړی.

پاک قرأن مونږ ته وائی" :ای انسانانو، مونږ تاسی کی نر او ښځی پیدا کړی دی، او مونږ تاسی نه ولسونه او قومونه جوړ کړیدی چه تاسی یو بل وپیژنی" .

تورات راته وائی " :د تورات ټول هدف د سولی ترقی ده".

او انجیل شریف وائی" :سوله راوستونکی خدای بخښلی دی او باید د خدای زامن وبلل شی ".

د نړی خلک کولی شی چه په گډه او په سوله کی ژوند وکړی .مونږ پوهیږو چه خدای هم دا غواړی .اوس به دا زمونږ کار وی په ځمکه کی .مننه .او دخدای سوله دی په تاسو وی.